

НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОГО ПИСЬМА СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ ВНЗ

Ахмад І.М.

кандидат філологічних наук, доцент

кафедра теорії, практики та перекладу англійської мови

Національний технічний університет України

"Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського"

м. Київ, Україна

Чмель В.В.

викладач

кафедра англійської мови технічного спрямування №1

Національний технічний університет України

"Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського"

м. Київ, Україна

Протягом багатьох років письмова мова була майже повністю усунена з процесу навчання іноземним мовам як у вищій школі. Тільки в останні роки роль навчання писемного мовлення помітно підвищилася.

Метою навчання писемного мовлення є формування у студентів письмовій комунікативній компетенції, яка включає володіння письмовими знаками, змістом і формою письмового твору мови.

Завдання, які вирішуються при навчанні писемного мовлення, пов'язані зі створенням умов для оволодіння змістом навчання писемного мовлення. Ці завдання включають формування у студентів необхідних навичок для правильної побудови речень і умінь формулювати думку відповідно до письмового стилю, розширення знань і кругозору, оволодіння культурою та інтелектуальною готовністю створювати зміст письмового твору мови, формування автентичних уявлень про зміст.

Проблема формування навичок писемного мовлення стає ще більш актуальною не тільки для мовних, а й для немовних вузів.

Письмова мова є найбільш складним видом мовленнєвої діяльності навіть для носіїв мови, так як вона здійснюється в умовах відсутності адресата мови, неможливості використання під час письма ні інтонаційних, ні невербальних, ні будь-яких інших засобів. Тому до неї пред'являються особливі вимоги, що стосуються її якості.

Досконалість. Це відноситься як до структурно-композиційної організації письмового висловлювання, так і до його повноти, логічності, ясності, граматичного оформлення.

Очевидно, що навчання написання деяких видів текстів, таких як різні види листів, записки, описи з опорою на наочність, починається на початковому етапі і йде по лінії розширення тематики, збільшення обсягу, ускладнення необхідних умінь до кінця навчання, включаючи навчання у вузі. У процесі навчання студентів в рамках навчальної дисципліни «ділова іноземна мова» студенти вчать писати ділові листи, заповнювати анкети, писати резюме та заяви про прийом на роботу.

На першому етапі навчання студенти читають готові листи, анкети, резюме, знайомлячись з лексичними, граматичними і синтаксичними особливостями цих письмових текстів. На другому етапі студентам пропонуються вправи на підстановку, трансформацію, комбінування, які були б включені в ситуативний контекст. Вправи на підстановку є найпростішими для виконання, тому їх слід пропонувати в першу чергу [1]. Студенти підставляють дані лексичні одиниці у відповідні пропуски, звіряючись з попередньо-запропонованим готовим діловим листом. Вправи на трансформацію є більш складними, їх виконання вимагає певних сформованих граматичних навичок. Наприклад, поставити дієслова в потрібну тимчасову і заставну форму в контексті ділового листа. Далі студентам пропонується самим сформулювати відповідні даній ситуації пропозиції, використовуючи вже отримані лексичні та граматичні вміння та

навички. На останньому етапі навчання студентам пропонується самим написати діловий лист, заповнити анкету або написати резюме.

Дуже ефективним способом навчання такого виду діяльності є ділові ігри, для проведення яких, студентам необхідно підготувати ті чи інші письмові тексти [4]. У зв'язку з тим, що в даний час вводиться така форми роботи, як захист диплома на іноземній мові, актуальним стає написання доповіді для захисту своєї дипломної роботи іноземною мовою.

Навчання створенню таких видів письмових текстів, як твір / есе, доповідь, реферат, анотація, тези, в силу їх більшої складності та специфіки може стати метою навчання не раніше, ніж на прогресивному етапі, коли вже накопичено достатній мовний досвід, в значній мірі сформований лінгвістичний компонент комунікативної компетенції, і де робота повинна бути спрямована на подальший розвиток прагматичного і соціолінгвістичних компонентів [3]. Роботу над цими видами текстів рекомендується проводити на етапі профільно-орієнтованого навчання в рамках планованої спеціальності і в контексті майбутньої професійної діяльності, сприяючи, таким чином, розвитку іншомовної професійно-орієнтованої комунікативної компетенції.

Письмова мова не є простим перекладом усного мовлення в письмові знаки, оскільки в процесі створення тексту автор письмового мовного висловлювання повинен не просто проаналізувати свою власну думку і відокремити одну думку від іншої, а й особливим чином оформити зв'язок між ними. Наприклад, при формуванні навичок написання тез, доповідей, статей, наукових робіт слід приділити більшу увагу вступним словам і складним фразам, які не властиві усному мовленню (особливо в умовах неформальної комунікації), але які широко вживаються в письмових висловлюваннях. Наприклад, при написанні статті або доповіді необхідно наводити приклади, для чого використовуються відповідні фрази і вступне слово.

У науковій роботі для приведення прикладів необхідно використовувати такі лексеми, як *for instance, for example, such as, e.g., particularly, especially* і т. д.

Many departments, *for instance / for example* engineering, now offer foundation courses. [2]. Письмова мова має зовсім інший синтаксис в порівнянні з усним мовленням: автор тут повинен вміти відокремлювати свою думку від всіх інших і знаходити найбільш адекватні способи і форми її вираження. Писемного мовлення (особливо в науковому та публіцистичному стилях) властиві довгі прості і складні речення зі складносурядним і складнопідрядним зв'язками.

Велике значення має навчання стилістичним особливостям академічного писемного мовлення, зокрема особливостям науково-технічного стилю англійської мови. При створенні письмового висловлювання необхідно використовувати відповідні його жанру лексико-граматичні та синтаксичні засоби. Студенту при написанні реферату чи доповіді необхідно використовувати стандартну лексику, а також пам'ятати про те, яким чином лексеми комбінуються одна з одною в тих чи інших словосполученнях, а також використовувати лексеми, які відповідають даним контексту.

Література:

1. Ахмад І. М. The main components of pedagogical communication between teacher and students // Новітня освіта: Зб. н. праць. – К., 2014. - №2.
2. Ахмад І.М., Чмель В.В. Основные методы и формы обучения студентов неязыковых специальностей ВУЗов // Матеріали всеукраїнської наукової конференції «Соціально-гуманітарні науки та сучасні виклики». 29-30 червня 2016р., м. Дніпро / Наук.ред. О.Ю. Висоцький.-Дніпро, 2016.- 386с.
3. Мороз І.В. Педагогічні умови запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу: Монографія. – К.: Освіта України, 2005. – 146 с.

4. Житкова Е.В. Креативное письмо в процессе обучения иностранному языку в вузе // Вестник Томского государственного университета. – 2009. – № 3. – С. 101-105.